IX kadencja

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 78)**
- **Komisji Spraw Zagranicznych (nr 60)**

z dnia 15 września 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 78)

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 60)

15 września 2021 r.

Komisje: Polityki Społecznej i Rodziny oraz Spraw Zagranicznych obradujące pod przewodnictwem poseł **Urszuli Ruseckiej (PiS)**, przewodniczącej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, zrealizowały następujący porządek obrad:

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Białorusi o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 13 lutego 2019 r. (druk nr 1417).

W posiedzeniu udział wzięli: **Piotr Wawrzyk** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami oraz **Anna Schmidt** sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marta Artymińska**, **Marcin Chorzewski**, **Artur Kucharski** i **Brygida Śliwka** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Wojciech Miller** – legislator z Biura Legislacyjnego.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Dzień dobry państwu. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych oraz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Witam panie i panów posłów. Witam serdecznie panią minister Annę Schmidt, sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej. Witam serdecznie pana ministra Piotra Wawrzyka, sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Witam także pozostałych gości uczestniczących w naszym posiedzeniu.

Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum obydwu Komisji.

Państwo otrzymali porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia, a w nim pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi o zabezpieczeniu społecznym podpisanej w Warszawie dnia 13 lutego 2019 r. (druk nr 1417). Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że porządek dzienny został przyjęty. Sprzeciwu nie słyszę.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu pierwszego porządku dziennego. W dniu 21 lipca 2021 r. projekt druku nr 1417 został skierowany przez marszałek Sejmu do naszych Komisji do pierwszego czytania. Przypominam, że zgodnie z art. 39 ust. 1 regulaminu Sejmu pierwsze czytanie obejmuje uzasadnienie projektu, debatę oraz pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawcy. Bardzo proszę przedstawiciela rządu o uzasadnienie projektu z druku nr 1417.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Anna Schmidt:

Dziękuję bardzo. Szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo posłowie, 15 listopada 2019 r. po stronie białoruskiej została ratyfikowana umowa o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi. 2 czerwca 2020 r. w Mińsku między obydwoma krajami zostało podpisane porozumienie administracyjne w sprawie stosowania umowy, które ma wejść w życie w momencie ratyfikacji i notyfikowania umowy przez stronę polską. Umowa gwarantuje dostęp do świadczeń społecznych, które zaraz pozwolę sobie wymienić, zarówno dla obywateli polskich pracujących na terenie Białorusi, jak i dla Białorusinów pracujących w Polsce. Zakres przedmiotowy umowy

obejmuje przede wszystkim zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki chorobowe i macierzyńskie, świadczenie emerytalne, prawo dostępu do renty, a więc świadczenie z tytułu niezdolności do pracy, świadczenia związane z odszkodowaniami w związku z wypadkiem przy pracy i chorobami zawodowymi – a więc również świadczenia z tytułu czasowej niezdolności do pracy – i świadczenia na wypadek śmierci, czyli renty rodzinne i zasiłki pogrzebowe. Umowa nie obejmuje zgodnie z decyzją ministra zdrowia świadczeń zdrowotnych oraz zgodnie z decyzją strony białoruskiej świadczeń rodzinnych.

Jakie jest uzasadnienie dla ratyfikacji tej umowy? Otóż szanowni państwo, jak wynika z danych, rośnie liczba Białorusinów, którzy podejmują pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Tą umową chcemy zarówno Polakom, jak i Białorusinom zagwarantować prawo nabywania świadczeń z zakresu zabezpieczenia społecznego. Przede wszystkim po to, aby zlikwidować kolizję podwójnego ustawodawstwa, czyli braku ubezpieczenia albo podwójnego opłacania składek, aby uwzględnić okresy ubezpieczenia przebyte w jednym i w drugim kraju. Bez względu na to, gdzie pracownik podejmuje zatrudnienie, okresy składkowe byłyby wliczane do tych wszystkich świadczeń, które wymieniłam. Oczywiście umowa ma zagwarantować transfer świadczeń osobom uprawnionym zamieszkałym na terytorium państwa drugiej strony.

Jak wynika z danych, w tej chwili 60 tys. Białorusinów przebywa i pracuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. To są oczywiście różnego rodzaju umowy. Praca podejmowana na podstawie zezwoleń na pracę – tutaj dane z pierwszej połowy 2021 roku wskazują na liczbę ponad 16 tys. zezwoleń na pracę, które zostały wydane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. To jest też zatrudnienie na podstawie oświadczenia pracodawcy, czyli podmiotu powierzającego pracę – tutaj liczba ponad 43 tys., a więc w gruncie rzeczy Białorusini są jedną z 4 największych grup, największych nacji podejmujących pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. To w sumie daje łączną liczbę blisko 60 tys. osób.

Jeśli chodzi o prognozowane koszty dla budżetu państwa – zarówno ratyfikacja umowy, jak i wszelkie procedury związane z notyfikowaniem tej umowy opóźnią wejście w życie przepisów. Według prognoz Ministerstwa tak naprawdę skutki dla budżetu państwa powstaną nie wcześniej niż w pierwszym kwartale 2022 roku. Jeśli chodzi o wydatki z Funduszu Pracy, to one kształtują się na poziomie prognostycznym – oczywiście to są takie bezpieczne zawyżone prognozy – w granicach 3000 tys. zł. Jeśli chodzi o koszt transferu polskich świadczeń emerytalnych i rentowych na Białoruś, prognozy oscylują w granicach 20 000 tys. zł. Przy czym podkreślam, że są to szacunki. Te skutki dla budżetu powstaną nie wcześniej niż w pierwszym kwartale 2022 roku. Zatem proponujemy ratyfikację tej umowy i przystąpienie do niej – po stronie Rzeczypospolitej Polskiej także po to, żeby uregulować prawodawstwo i prawo do nabywania świadczeń, do transferu świadczeń i do uwzględniania okresów składkowych zarówno na terytorium Białorusi, jak i na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję, pani minister. Czy pan minister Piotr Wawrzyk chciałby coś dodać lub uzupełnić?

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Piotr Wawrzyk:

Ponieważ umowa reguluje kwestie, które w polskim ustawodawstwie regulowane są ustawami, konieczne jest przeprowadzenie ratyfikacji w drodze ustawy na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z pań i panów posłów chciałby zabrać głos w tym temacie? Bardzo proszę.

Poseł Krystian Kamiński (Konfederacja):

Poseł Krystian Kamiński, Konfederacja. Mam trochę ambiwalentny stosunek do tej umowy. Bo z jednej strony dobrze, że mamy jakąś umowę i regulujemy trochę temat z Białorusią. Jednak pamiętajmy, co obecnie się tam dzieje. Pamiętajmy, że Polacy obecnie też są tam w więzieniu. Czy akurat to jest odpowiedni moment, żeby wykonać taki

ruch, nie wiem do końca. No, ale zakładam, że państwo wiedzą, co robią w tym momencie. Z tego, co pani mówiła, to rozumiem, że główny cel tej umowy to jest stymulowanie po prostu imigracji zarobkowej do Polski. Wiemy, że celem emigracji zarobkowej Polaków nie jest Białoruś. Również inwestycje polskie po stronie białoruskiej są znikome. W związku z tym chcemy raczej doprowadzić do tego, żeby Białorusini do nas przyjeżdżali. Nie wiem, czy przyciąganie akurat taniej siły roboczej z zagranicy jest odpowiednim zachowaniem. Mamy już trochę imigrantów ze wschodu, z Ukrainy. To, czy potrzebujemy akurat kolejnej takiej umowy, uważam za mocno wątpliwe. Aczkolwiek rozumiem, że pani tutaj raczej zaznacza, że chodzi o tych, co już tu mieszkają. Ale zdajmy sobie sprawę, że jeśli uregulujemy taką formułę, to przyjadą następni. W tym momencie jest to chyba oczywiste dla wszystkich. W związku z tym rozumiem, że cel tej umowy to stymulowanie imigracji zarobkowej z Białorusi do Polski, tak?

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Rozumiem że to pytania do ministerstwa. Czy jeszcze ktoś z Państwa chciałby zabrać głos w dyskusji? Bardzo proszę, pan poseł Maciej Konieczny.

Poseł Maciej Konieczny (Lewica):

Nie planowałem zabierać głosu, ale myślę, że warto, żeby ten głos wybrzmiał. To, co się dzieje teraz na Białorusi także powoduje, że wiele osób, które inaczej by się nie zdecydowały opuścić swojego kraju, wyjechały. Także do Polski, gdzie układa sobie życie i zarabia pieniądze. Oby jak najwięcej z nich robiło to w sposób legalny w oparciu o umowę o pracę. Wszyscy tutaj, mam nadzieję, chcielibyśmy, żeby mogli wrócić także kiedyś do swojego kraju albo zostać tutaj – w zależności od tego, jakie będą ich wybory życiowe. W związku z tymi okolicznościami ważne jest, żeby taka umowa obowiązywała i żeby osoby, które czy to z własnej woli, czy przymuszone zewnętrznymi okolicznościami – tutaj mówimy oczywiście o dyktaturze Łukaszenki – mogły mieć jakąś elementarną stabilizację i pewność, że to, na co pracowały do tej pory albo na co pracują w tym momencie w Polsce nie przepadnie zupełnie. Wydaje mi się, że tym bardziej sytuacja na Białorusi powinna skłaniać nas do tego, żeby gwarantować takie zabezpieczenie zwykłym ludziom. Bo oczywiście nie chodzi tu o przedstawicieli reżimu, ale o zwykłych ludzi, którzy próbują żyć i zadbać o swoje rodziny. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję. Kolejny głos w dyskusji. Bardzo proszę, pan poseł.

Poseł Czesław Siekierski (KP):

Pytanie nie jest bezpośrednio związane z omawianym projektem ustawy, ale może mają państwo informacje – jeśli nie, to poproszę pisemnie – jak kształtują się zmiany relacji handlowych w ostatnich 3 latach. Ja wiem, że to nie jest wasza działka, wasz zakres… Ale to wynika z całokształtu stosunków, jakie są między naszymi krajami. Przecież wiemy, że Białoruś oficjalnie była głównym pośrednikiem eksportu – między innymi od nas i następnie przez Białoruś szły towary do Rosji, w tym ogromne ilości owoców i innych rzeczy. Ale to może pisemnie. Bo wiem, że nie jest to wasz zakres kompetencji. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy jeszcze ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę. Zatem bardzo proszę pana ministra o odpowiedź. Czy pani minister? Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRiPS Anna Schmidt:

Bardzo dziękuję. Szanowna pani przewodnicząca, tu jeszcze pan minister zabierze głos. Ja tylko ad vocem do pierwszej wypowiedzi pana posła. Podstawowym i elementarnym celem, który nam przyświecał, jest przede wszystkim po pierwsze, zasada równego traktowania, zasada sprawiedliwości społecznej i zasada poszanowania praw człowieka. Każdy kto pracuje, ma prawo do godziwego wynagrodzenia i do wypracowania godziwych świadczeń społecznych. To jest pierwsza rzecz. Druga kwestia, o której chciałam powiedzieć – myślimy też o naszych obywatelach, o Polakach i osobach polskiego pochodzenia przebywających na terytorium Białorusi, a przypomnę, że mniejszość polska na Biało-

rusi to jest 360 tys. osób. I wszystkie te osoby, które zdecydują się repatriować do Polski, będą miały – tutaj prawo zadziała wstecz – uznane okresy składkowe z świadczeń, które wypracowały na terytorium Białorusi. Każdy Polak albo osoba polskiego pochodzenia, która podejmie decyzję o tym, żeby się repatriować i wrócić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będzie miała prawo do świadczenia wypracowanego na terytorium Białorusi. Do tej pory to nie było możliwe. Dziękuję i tu oddaję głos panu ministrowi.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję, pani minister. Bardzo proszę, pan minister Piotr Wawrzyk.

Sekretarz stanu w MSZ Piotr Wawrzyk:

Dziękuję. Gwoli uzupełnienia tylko kilka zdań. Panie pośle, nie wiem czy pan wychwycił tę informację, ale już od dobrych kilkunastu miesięcy Białoruś nie pozwala swoim obywatelom na wyjazd do Polski. Nie widzę więc tutaj powodu do podejrzenia imigracji. Musiałaby się zmienić decyzja władz Białorusi w zakresie chociażby podróżowania. Po drugie, mówimy o umowie, która służy ochronie praw człowieka. To jest umowa, która sprawia, że jeżeli ktoś pracuje, to ma w zamian za to prawo do ubezpieczenia społecznego. Po trzecie, nie możemy mówić o zdarzeniach przyszłych niepewnych, bo rozmawiamy o konkretnej umowie, która dotyczy tych osób, które w tej chwili podlegają jej przepisom. Jak będzie w przyszłości, to będzie to zależało od rozwoju sytuacji politycznej, przede wszystkim na Białorusi. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Zamykam debatę. Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu z druku nr 1417. Stwierdzam również, że nie zgłoszono wniosku o przeprowadzenie wysłuchania publicznego.

Przystąpimy teraz do szczegółowego rozpatrzenia projektu ustawy.

Czy są uwagi do tytułu ustawy? Nie widzę. Zatem uznaję, że tytuł został rozpatrzony.

Art. 1. Czy są uwagi? Nie widzę. Zatem uznaję, że połączone Komisje rozpatrzyły art. 1.

Czy są uwagi do art. 2? Nie widzę. Zatem uznaję, że art. 2 został rozpatrzony przez połączone Komisje.

Przejdziemy zatem do przegłosowania całości projektu ustawy. Albo inaczej, zapytam czy jest sprzeciw wobec przyjęcia projektu ustawy. Zapytam jeszcze Biuro Legislacyjne, czy taka formuła jest dopuszczalna.

Legislator Wojciech Miller:

Dziękuję, pani przewodnicząca. Wojciech Miller, Biuro Legislacyjne.

Tak. Komisja ma możliwość przyjęcia rozstrzygnięcia w drodze aklamacyjnej, co wyraża się właśnie w tej formule, że żaden z posłów nie sprzeciwi się takiej formule. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Dziękuję bardzo. Zatem jeszcze raz ponawiam pytanie, czy jest sprzeciw wobec przyjęcia przez połączone Komisje proponowanego projektu ustawy z druku numer 1417? Nie słyszę. Zatem stwierdzam, że Komisje przyjęły sprawozdanie i przyjęły ustawę.

Został nam jeszcze wybór posła sprawozdawcy. Proponuję, aby posłem sprawozdawcą była pani poseł Barbara Bartuś. Czy pani poseł się zgadza? Czy jest sprzeciw wobec tej kandydatury albo jest jakaś inna kandydatura? Nie widzę, nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje wybrały posła sprawozdawcę bez głosu sprzeciwu. Jest to pani poseł Barbara Bartuś.

Zatem informuję, że porządek obrad połączonych Komisji został wyczerpany. Protokół z dzisiejszego posiedzenia zostanie wyłożony do przejrzenia w sekretariacie Komisji.

Zamykam posiedzenie połączonych Komisji. Dziękuję bardzo.